

Bronnenboek preventie en aanpak jeugdwerkloosheid

Eerste opzet en versie

Werkgroep Preventie en aanpak jeugdwerkloosheid Brabant

18 mei 2020

Inhoud

I Inleiding en aanleiding

II Typologie van risico's die jongeren lopen in het licht van de coronacrisis

III Best & next practices

IV Data over jeugdwerkloosheid en stage/leerbanen-problematiek

I Inleiding en aanleiding¹

Het Corona-virus maakt een abrupt einde aan een periode van economische groei. De economen weten het zeker: Nederland komt in een forse crisis. De arbeidsmarkt kantelt in rap tempo van krap naar ruim. Sommige gemeenten zien het aantal uitkeringsaanvragen nu al verviervoudigen. Alarmerend, vooral als we ons realiseren dat de instroom in de bijstand grotendeels met uitstel plaatsvindt door de WW (die overigens een kortere duur kent dan tijdens de vorige crisis).

In een viertal scenario's voorspelt het CPB een werkloosheidspercentage dat in het gunstigste geval oploopt van 3,4% in 2019 tot 4,9 in 2021 en in het zwartste scenario tot 9,5%. Het is een economische wetmatigheid dat de jeugdwerkloosheid het dubbele van de algemene werkloosheid betreft. Dat betekent dat in 2021, in het gunstigste geval 1 op de 10 jongeren en in meest ongunstige geval zelfs 1 op de 5 jongeren werkloos is. De ramingen van het IMF van 14 april jongstleden met voor Nederland 7,5 procent minder groei, wijzen helaas verder in de richting van zwaar weer en de vergelijking met de financiële crisis van 2008 tot en met 2014 dringt zich op. Hieronder gaan we kort in op de vraag hoe de huidige situatie overeenkomstig dan wel verschilt met de situatie tijdens de vorige crisis.

Wat is hetzelfde?

- 1) Veel jongeren hebben een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt als gevolg van een disproportioneel aantal flexibele contracten; schoolverlaters moeten zich nog een positie zien te verwerven, wat niet makkelijk is met beperkte werkervaring en een gering professioneel netwerk.
- 2) Het ontstaan van (acuut) inkomensvraagstuk en daarmee impact op bestaanszekerheid.
- 3) Jongeren passen niet goed in de institutionele processen. Er is een risico dat jongeren uit beeld raken.
- 4) Er is een toename te zien van afstand tot de arbeidsmarkt als gevolg van escalatie van problematiek op meerdere leefgebieden (zoals [studie]schulden en mentaal-psychische problemen). Het oplossen hiervan brengt grote maatschappelijke kosten met zich mee.
- 5) Er is een mismatch skills in relatie tot vraag van werkgevers.

Wat is anders?

- 1) De huidige crisis is (vooralsnog) vooral een crisis van de gezondheidszorg met economisch effect en geen systeemcrisis, hoewel de impact zeer groot is en groter gaat worden. Er is een mogelijkheid van snel en krachtig herstel van de vraag naar personeel, afhankelijk van de duur contactbeperkende maatregelen overheid, de ontwikkeling van de wereldeconomie en –handel en het beschikbaar komen van een medicijn en vaccin.
- 2) Digitaal en tijd/plaatsonafhankelijk werken is in sommige sectoren (iets) meer ingeburgerd.

¹ De Werkgroep Preventie en aanpak jeugdwerkloosheid bestaat uit: Rob Koolen (Provincie Noord-Brabant), Silvana van Ginneken (Provincie Noord-Brabant), Anja Willems (gemeente Eindhoven), Peter van Ierland (Onderwijsgroep Tilburg en Midpoint Brabant), Marc Bevers (Jongerenpunt Midden-Brabant) en Ton Wilthagen (Tilburg University).

- 3) Er is meer verantwoordelijkheidsgevoel bedrijfsleven (ook uit eigen belang) om mee te denken/doen als het gaat om oplossingen.
- 4) Gemeenten hebben fors minder investeringskapitaal en zijn door de decentralisaties na 2015 sterk verantwoordelijk.
- 5) In Midden-Brabant hebben we nu wel al een specifiek op jongeren toegesneden infrastructuur staan.

Vanuit de expertgroep Preventie en aanpak Jeugdwerkloosheid Brabant hebben we een eerste opzet gemaakt van een 'bronnenboek' om tijdens de coronacrisis vorm en invulling helpen geven aan de bestrijding van jeugdwerkloosheid in de provincie Brabant en de Brabantse arbeidsmarktregio's. Doel is jongeren perspectief te blijven bieden, ter voorkoming van langdurige werkloosheid en het ontstaan van een coronageneratie of –cohort. Deze versie is een eerste conceptversie, ruw van aard, bedoeld om vervolgens vast te stellen aan welke informatie behoefte is in Brabant over jeugdwerkloosheid en stage/leerbanen-problematiek, welke informatie beschikbaar is (te maken) en hoe we deze informatie en data zo up-to-date en gebruiksvriendelijk kunnen aanleveren.

Dit bronnenboek bestaat uit vier delen. Ten eerste een typologie van groepen jongeren, hun mogelijke problemen wat betreft (de overgang van) onderwijs en arbeidsmarkt, alsmede mogelijke oplossingen daarvoor (par. II). Hierin worden de risico's van zes groepen jongeren geanalyseerd in het licht van de coronacrisis op de gebieden werk, inkomen, scholing/ontwikkeling, financiële en mentale/psychische problematiek. Het gaat hier vooral om een poging om aandachtspunten en risico's/mogelijke effecten op een overzichtelijke wijze te presenteren en mogelijke oplossingen te benoemen.

Het tweede deel (in par. II) bevat een algemene typologie van de effecten en knelpunten van groepen jongeren op een aantal dimensies en de mogelijke oplossingen daarvoor, alsmede een typologie die specifiek betrekking heeft op mbo-leerlingen.

Deel drie (in par. III) bevat een overzicht van best en next practices voor de preventie en aanpak van jeugdwerkloosheid, in het bijzonder uit de Brabantse arbeidsmarktregio's.

In deel vier tenslotte (IV) worden diverse data over jeugdwerkloosheid en stage/leerbanen-problematiek weergegeven.

II Typologie van risico's die jongeren lopen in het licht van de coronacrisis

In dit deel worden de risico's van zes groepen jongeren geanalyseerd in het licht van de coronacrisis op de gebieden werk, inkomen, scholing/ontwikkeling, financiële en mentale/psychische problematiek. De groepen jongeren zijn de volgende: NEET's (jongeren zonder werk, opleiding en vaak ook geen uitkering), schoolverlaters, jongeren in flex- of zzpwerk, jongeren met stabiele arbeidscontracten, studenten en jongeren in zorgtrajecten. Ook wordt een specifieke typologie opgenomen met betrekking tot mbo-leerlingen. We merken op dat onderstaande geen diepgravende analyse beoogt te zijn en dat groepen kunnen overlappen. Het gaat hier vooral om een poging om mogelijke effecten en knelpunten op een overzichtelijke wijze te presenteren en mogelijke oplossingen te benoemen.

Groep jongeren	Werk	Inkomen	Scholing/ontwikkeling	Financiële problematiek	Mentale/psychische problematiek
I NEET's (Not in Employment, Education or Training)	<p>Mogelijke effecten Kansen op werk nemen nog sterker af, er ontstaat meer concurrentie op de arbeidsmarkt vanwege teruglopend aantal werk/banen en een deel van deze groep kan die competitie heel slecht aan; aandacht voor deze groep kan onterecht verslappen</p> <p>Mogelijke oplossingen Nieuw werk in vorm van maatschappelijke banen/ tussenstations van cruciaal belang (duurzaamheid, zorg, persoonlijke dienstverlening); Jongerengarantie (Youth guarantee) en "Jeugdwerkloosheidsvrije regio" stevig als uitgangspunt blijven hanteren.</p>	<p>Mogelijke effecten: Afhankelijkheid van uitkeringen nog groter, in negatief scenario van bezuinigingen kunnen uitkeringen onder druk komen te staan. Bovendien hebben niet alle jongeren recht op een uitkering. 2^e en 3^e pijler pensioen wordt niet opgebouwd.</p> <p>Mogelijke oplossingen: Inkomensondersteuning garanderen tot stap naar werk kan worden gemaakt. Participatievoorziening in plaats van traditionele uitkeringen?</p>	<p>Mogelijke effecten: Impuls om te investeren in ontwikkeling wordt door lage kans op werk nog zwakker. Is nu al weinig voor geregeld, extra inspanning nodig, maar staan werkgevers daar voor open?</p> <p>Mogelijke oplossingen: Motivatie versterken op allerlei manieren, aanleren van werknemersvaardigheden, simulatiewerkplaatsen, online scholingsaanbod, moderne ondersteuning bij skills inzichtelijk maken (bijv. door gamified assessment) en valideren. Vervolgens leer/werktrajecten. Voldoende flexibel onderwijsaanbod voor de instroom in onderwijs van deze groep, die dikwijls al relatief ouder is dan zittende leerlingen</p>	<p>Mogelijke effecten: Problemen op dit gebied zijn onder deze groep al zeer groot en nemen nog meer toe; sparen onmogelijk; ook huisvesting vaak problematisch.</p> <p>Mogelijke oplossingen: Inzetten op voorkomen en tijdig saneren van (oplopen van) schulden; huisvesting met gemeenten bespreken, en tijdelijke noodvoorzieningen uitbreiden</p>	<p>Mogelijke effecten: Problemen op dit punt zullen verergeren; (gezondheids- én economische) crisis heeft grote impact; multiproblematiek; eenzaamheid – deze jongeren zijn al uit beeld - groot issue; aanbod jeugdzorg en andere voorzieningen (wachtlijsten) verre van optimaal.</p> <p>Thuis blijven wonen neemt toe, relaties en gezinsvorming worden uitgesteld, ook als gevolg van coronagerelateerde issues.</p> <p>Mogelijke oplossingen: Bewerkstellig en dat deze jongeren in beeld komen en blijven. Zorgen voor goede online en off-line advisering, coaching en zorg</p>
II Schoolverlaters	Mogelijke effecten:	Mogelijke effecten:	Mogelijke effecten: Zie bij "werk"	Mogelijke effecten: Schuldenproble	Mogelijke effecten:

	<p>Moelijk om na de zomervakantie op arbeidsmarkt te komen. Minder werk voorlopig, of ander werk waar niet voor is gestudeerd; eindexamen is op improvisatorische wijze afgelegd; stages, BBL hebben mogelijk niet normaal kunnen plaatsvinden dus beperkte praktijkervaring opgedaan tijdens studie; verdringing kan optreden: wo->hbo->mbo en zeker vmbo/VSO-PRO leerlingen, die het al moeilijk hadden; wel/geen startkwalificatie maakt in een crisis nog meer verschil; deze jongeren kunnen nog een tijd last hebben ('scarring) als 'coronacohort' of generatie. Op lagere opleidingsniveaus is kans ook groter dat jongeren in de NEET groep terecht komen.</p> <p>Mogelijke oplossingen: Jongeren begeleiden bij maken van switch naar sectoren met voldoende vraag tijdens crisisperiode (bv. e-commerce). Ook nieuw werk in vorm van</p>	<p>Lonen kunnen komende tijd mogelijk beperkter gaan stijgen dan de trend was, mogelijk tijd op de nullijn. Dat kan doorwerken in de salarissen van starters en in zzp-tarieven</p> <p>Mogelijke oplossingen: Uitbreiding Bijstand voor zelfstandigen (Bbz) naar nationaal compensatiefonds</p>	<p>Mogelijke oplossingen: Aanvullende leer/werkervaring en ontwikkeling professioneel netwerk bieden om stap naar arbeidsmarkt en sectoren/functies met perspectief te maken (digital skills o.a.). Wie organiseert en financiert dat?; Jongeren inzetten bij Operatie "Inhaalslag!": inzetten op verduurzaming, nieuwe economie; studie tijd verlengen/leerlingen langer op school houden, zodat achterstanden kunnen worden ingehaald</p>	<p>matiek is reeds een algemeen issue onder jongeren, o.a. door hoogte studieschuld; sparen onmogelijk</p> <p>Mogelijke oplossingen: Inzetten op voorkomen en tijdig saneren van (oplopen van) schulden</p>	<p>Na noodgedwongen online-onderwijs volgen, improviseren en veel thuis zitten, is het vervolgens niet aan het werk komen (van koude kermis thuiskomen) een rampzalig scenario op dit punt.</p> <p>Mogelijke oplossingen: Zorgen voor goede online en off-line advisering, coaching en zorg</p>
--	--	--	--	--	--

	<p>maatschappelijke banen/ leer / werk arrangementen ('tussenstations') van cruciaal belang om werkervaring op te doen en professioneel netwerk op te bouwen (anders vicieuze cirkel: geen werkervaring -> geen baan in moeilijke arbeidsmarkt -> geen baan.</p>				
<p>III Werken- den in flexschil/ zfp</p>	<p>Mogelijke effecten: Nederland kent een grote flexschil, waarin naar verhouding ook veel jongeren zitten. Worden vooralsnog ook gesteund door noodmaatregelen kabinet, maar de vraag hoe lang dat vol te houden is, vanuit de overheid, of iedereen wel gedekt is door die maatregelen en wat werkgevers uiteindelijk gaan doen – er blijken intussen wel degelijk gaten in deze damwand en jongeren worden nu naar verhouding het snelst werkloos; voor de crisis zijn meer jongeren zonder startkwalificatie gaan werken, die zijn extra kwetsbaar; verdere reorganisaties,</p>	<p>Mogelijke effecten: Lonen kunnen komende tijd mogelijk beperkter gaan stijgen dan wel op de nullijn terecht komen en zfp-tarieven komen onder druk te staan; door Wet arbeidsmarkt in balans zijn flexwerkers duurder, werkgevers kunnen zich nog meer gaan richten op zfp of goedkopere buitenlandse arbeidskrachten. Toegang tot 2^e en 3^e pijler pensioen is beperkt. Risico van aanpassingsschulden als gevolg van plotseling dalend inkomensniveau, terwijl vaste lasten niet op korte termijn</p>	<p>Mogelijke effecten: Tot nu toe worden flexwerkers en zfp'er niet of marginaal meegenomen in scholing en ontwikkeling, de vraag is of dat na de crisis anders wordt (noodmaatregelen omvatten deze groepen momenteel wel). Mogelijke oplossingen: Deze groepen zijn juist gebaat bij goede toegang tot off- en online programma's met lage kosten en gepersonaliseerde adviezen. Wat is momenteel voorhanden, wat kunnen we met wie ontwikkelen?</p>	<p>Mogelijke effecten: Problemen op dit gebied zijn onder deze groep al groot en nemen nog meer toe; sparen is heel moeilijk evenals hypotheek krijgen (zeker zonder partner) Mogelijke oplossingen: Versnelde verhoging van (minimum)jeugdlonen</p>	<p>Mogelijke effecten: Problemen op dit punt zullen verergeren, (gezondheids- én economische) crisis heeft grote impact op werk- en inkomenszekerheid en dus op algemene onzekerheid; risico op burn-out was voor de crisis al groot; relatie- en gezinsvorming worden uitgesteld, ook als gevolg van coronagerelateerde issues. Mogelijke oplossingen: Zorgen voor goede online en off-line advisering, coaching en zorg</p>

	<p>sluitingen, faillissementen niet uitgesloten en dan zullen jongeren eveneens het hardst worden geraakt.</p> <p>Mogelijke oplossingen: Jongeren ondersteunen bij overstap naar stabielere/ nieuwe banen/sectoren; jongeren opvangen en inzetten via lokale leer/werk arrangementen ('Leer-Werkmaatschappij' [LWM], waardoor ze werkervaring opdoen en een professioneel netwerk ontwikkelen; coöperatie van gemeente, scholen, bedrijven etc.</p>	<p>beïnvloedbaar zijn.</p> <p>Mogelijke oplossingen: Toegang geven van flexwerkers en zzp'ers tot betaalbare collectieve voorzieningen en bijstandsafhankelijkheid voorkomen.</p>			
<p>IV Werkend in stabiele contracten</p>	<p>Mogelijke effecten: Hebben relatief sterkere positie, worden vooralsnog ook gesteund door noodmaatregelen kabinet, maar de vraag hoe lang dat vol te houden is, vanuit de overheid, of iedereen wel gedekt is door die maatregelen en wat werkgevers uiteindelijk gaan doen; reorganisaties, sluitingen,</p>	<p>Mogelijke effecten: Lonen kunnen komende tijd mogelijk beperkter gaan stijgen of op de nullijn terecht komen.</p> <p>Mogelijke oplossingen: Versnelde verhoging minimumjeugdlo nen</p>	<p>Mogelijke effecten: Deze groep heeft in beginsel toegang tot scholing en ontwikkeling, maar wellicht te veel gericht op handhaving bestaande functie, werk en sector.</p> <p>Mogelijke oplossingen: Aandacht voor generieke en sectoroverstijgende skills en bredere beroepsoriëntatie, alsmede van-werk-naar-werk</p>	<p>Mogelijke effecten: Ook deze groep heeft gemiddeld meer schulden dan vorige generaties, o.a. door studieschuld; woonkosten zijn hoog; sparen is heel moeilijk evenals hypotheek krijgen (zeker zonder partner).</p>	<p>Mogelijke effecten: Risico op burn-out was voor de crisis al groot; relatie- en gezinsvorming worden uitgesteld, ook als gevolg van coronagerelateerde issues.</p> <p>Mogelijke oplossingen: Zorgen voor goede online en off-line advisering,</p>

	<p>faillissementen niet uitgesloten</p> <p>Mogelijke oplossingen: Jongeren ondersteunen bij overstap naar stabielere/nieuwe banen/sectoren; jongeren opvangen en inzetten via lokale 'Leer-Werkmaatschappij' (LWM), coöperatie van gemeente, scholen, bedrijven etc.</p>		<p>begeleiding nodig, als werkgever in de problemen komt of economie als geheel transformeert.</p>	<p>Mogelijke oplossingen: Ondersteuning bij financiële planning en voorkomen en terugdringen van schulden</p>	<p>coaching en zorg</p>
V Studenten (nog op school)	<p>Mogelijke effecten: Sommige leerlingen willen mogelijk alsnog switchen van studie/opleiding in het licht van werkkansen/motivatie, bv van horeca of administratief naar zorg/onderwijs; deze jongeren kunnen nog een tijd last hebben (scarring) als 'coronacohort' of generatie; wel/geen startkwalificatie maakt in een crisis groot verschil.</p> <p>Mogelijke oplossingen: leerlingen langer op school laten blijven?</p>	<p>Mogelijke effecten: Perspectief is dat lonen komende tijd mogelijk beperkter gaan stijgen dan de trend was, ook door bezuinigingen als gevolg van de crisis (en de uitgaven van het kabinet). Dat kan doorwerken in de salarissen van starters en in zzp-tarieven.</p> <p>Mogelijke oplossingen: Gunstiger regeling studieschuld; snellere verhoging minimumloon voor jongeren.</p>	<p>Mogelijke effecten: Leerlingen willen alsnog switchen van studie/opleiding in het licht van werkkansen/motivatie, bv van horeca of administratief naar zorg/onderwijs; BBL en stages kunnen nog lange tijd in het gedrang komen.</p> <p>Mogelijke oplossingen: Flexibel onderwijsaanbod; wie betaalt dat?; Alternatieven voor BBL: switchen van BBL naar BOL, simulatiewerkplaatsen etc.? Studietijd verlengen zodat achterstanden kunnen worden ingehaald?</p>	<p>Mogelijke effecten: Ook deze groep zal gemiddeld meer schulden gaan opbouwen dan vorige generaties, o.a. door studieschuld; woonkosten zijn hoog; sparen is heel moeilijk evenals hypotheek krijgen (zeker zonder partner)</p> <p>Mogelijke oplossingen: Ondersteuning bij financiële planning en voorkomen en terugdringen van schulden</p>	<p>Mogelijke effecten: Onzekerheid over toekomst: wel/niet juiste studiekeuze gemaakt (achteraf); leerachterstand opgelopen?; wel/niet voldoende werk en inkomen in de toekomst?</p> <p>Mogelijke oplossingen: Zorgen voor goede online en off-line advisering, coaching en zorg</p>
VI Jongeren in zorgtraject	<p>Mogelijke effecten: Vooralsnog weinig</p>	<p>Mogelijke effecten: Lonen niet aan de orde, basis is</p>	<p>Mogelijke effecten: Scholing en ontwikkeling nu al</p>	<p>Mogelijke effecten: Slechte financiële</p>	<p>Mogelijke effecten: Deze groep zit reeds in een</p>

	<p>perspectief op werk; er kunnen jongeren bijkomen met langdurige of blijvende gezondheidsproblemen als gevolg van coronabesmetting</p> <p>Mogelijke oplossing: Zinvolle en in tweede instantie op werk gerichte dagbesteding. Zorgen dat hiervoor voldoende plekken en begeleiding zijn.</p>	<p>uitkering/budget .</p> <p>Mogelijke oplossingen: Voorkomen van bezuinigingen die inkomensniveau verslechteren.</p>	<p>beperkt aan de orde</p> <p>Mogelijke oplossingen: Mogelijkheden nieuwe, inclusieve technologie.</p>	<p>vooruitzichten over de hele linie bij langdurig verblijf in zorgtraject</p> <p>Mogelijke oplossingen: Voorkomen van bezuinigingen die de financiële positie verslechteren.</p>	<p>zorgtraject waarbij naast mentale/psychische problematiek ook somatische problematiek aan de hand kan zijn.</p> <p>Mogelijke oplossingen: Toegang en kwaliteit van zorg versterken</p>

Vanuit het Brabantse MBO is een ‘Actieplan Impact Corona’ (mei 2020) opgesteld, waarvan hieronder delen worden weergegeven. Ook hier worden categorieën jongeren geïdentificeerd in termen van knelpunten en oplossingen.

In dit actieplan worden zes actielijnen onderscheiden:

1. *Data als basis voor actie;*
Op grond van deze data zien waar de knelpunten echt zitten en/of waar prioriteiten gelegd moeten worden.
2. *Knelpunten, oplossingen en good practices (mbo en branches/werkgevers/overheid);*
Op grond van data en een knelpuntenanalyse zijn al mogelijke oplossingsrichtingen aangegeven. We vullen op grond van alle informatie deze steeds aan. Hieruit worden de concrete acties geformuleerd, uitgewerkt en uitgevoerd.
3. *MBO in de regio;*
Belangrijk is de vertaling van de acties in de verschillende regio's. De mbo-scholen zelf hebben de meeste contacten en het beste overzicht en kunnen inspelen op de regionale situatie. De vertegenwoordigers van de arbeidsmarktregio's geven aan hier graag betrokken te willen worden.
4. *Communicatie;*
Zowel naar (nieuwe) studenten als naar overheden en bedrijven is een goede communicatie van belang, zowel inhoud als m.b.t. commitment.
5. *Lobby;*
Vanuit een goed gezamenlijk verband zal de lijn naar de ministeries (OCW, SZW, EZK), MBO-raad e.a. sterker worden/ zijn en kunnen we vragen, problemen en oplossingen ook voorleggen aan de verschillende crisisteam. Met OCW is al contact geweest en zij staan hier zeker voor open.
6. *Taskforce;*
Een klein slagvaardig team, met wortels in de regio of in bedrijfsleven dat in staat is de acties ook uitvoerbaar te maken.

Hieronder wordt de uitwerking van de actielijnen 2 en 3 opgenomen, de uitwerking van actielijn 1 – data – wordt opgenomen in paragraaf IV van dit bronnenboek.

2. Knelpunten, oplossingen en good practices

De Brabantse mbo-scholen hebben diverse knelpunten en oplossingsrichtingen aangegeven, evenals SBB en deze zijn in onderstaand schema weergegeven. Deze, maar ook elders gesignaleerde knelpunten, oplossingen en good practices willen we verzamelen en periodiek delen met de Brabantse mbo-scholen

Een eerste vingeroefening! (april 2020)

MBO doelgroep	Knelpunt	Mogelijke oplossing
---------------	----------	---------------------

Huidige Entree studenten	<ul style="list-style-type: none"> - Kwetsbare leerlingen zoals entree, migranten, zij-instromers, anderstaligen zullen minder kans op de arbeidsmarkt hebben, statushouders die geen opleiding hebben komen in de bijstand en de taal verslechtert en dus de vakvaardigheid. Een BOL-opleiding voor deze mensen is voor de meeste gemeenten geen optie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zorg voor tijdelijke arrangementen tot na de crisis. - Bekijk de mogelijkheden van het ombuigen van de opleidingskeuze naar een opleiding die leidt tot een baan in een vitale sector. - Creëer een verlengende opleidingsroute die past bij de mogelijkheden van de student/deelnemer en de baankansen in de regio (entree opvolgen door een praktijkleerroute leidend tot een mbo certificaat of een praktijkverklaring). - Mogelijkheden onderzoeken van Entree via BBL-opleiding - Samenwerken met gemeentelijke werkbedrijven om deze groep een stageplek te bieden. - Zoeken naar mogelijkheden om vrijwilligerswerk om te zetten in een leerbaan (leidend tot diploma, certificaat of praktijkverklaring)
Studenten Niveau 1-2	<ul style="list-style-type: none"> - Toename werkloosheid en afname beschikbaarheid stageplaatsen 	<ul style="list-style-type: none"> - Zorg voor tijdelijke arrangementen tot na de crisis. - Eventueel zonder arbeidsovereenkomst en BPV afronden en diploma behalen. - "BBL offensief": bellen naar leerbedrijven voor actueel overzicht mogelijkheden BBL niveau 2 (en 3 en 4) - Middelen voor extra begeleiding van deze groep op de werkvloer: ontzorgen werkgever.
Studenten Niveau 3-4	<ul style="list-style-type: none"> - Toename werkloosheid of afname beschikbaarheid stageplaatsen 	<ul style="list-style-type: none"> - Zorg voor tijdelijke arrangementen tot na de crisis. - Eventueel zonder arbeidsovereenkomst, BPV afronden en Diploma behalen.
Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> - Indien er sprake is van studieverlenging, wie betaalt dan de kosten (studiefinanciering)? 	<ul style="list-style-type: none"> - Eventueel overleg met het ministerie OCW

	<ul style="list-style-type: none"> - Als er meer complexe praktijklessen op school gegeven moeten worden zal daarvoor een investering nodig zijn. - Bij het verwachte doorzetten van leren op afstand is er extra aandacht nodig voor studenten met een moeilijke thuissituatie en/of financiële problematiek. - Wie gaat er investeren in het 1,5 m onderwijs: inrichting (praktijk)onderwijs, personeel, gebouwen en andere facilitaire zaken. - Er wordt een forse daling van BBL-studenten verwacht in food, horeca, evenementen, kappers, economische studierichtingen en wellicht, afhankelijk van economische impact, ook in technische beroepen. Horeca en toerisme: circa 60% zit zonder werk of staat op non-actief. Met name in de keuken, bediening en toeristische sector ontstaan problemen. Voor de studenten die nu in de niet-examenklassen zitten wordt het mogelijk lastig om de opleiding voort te zetten als er geen werk- of stageplaatsen beschikbaar komen. - De ongediplomeerde doorstroom van mbo naar hbo en de financiële gevolgen daarvan (op iets langere termijn) zijn een knelpunt. Effecten voor onderwijs zijn nog niet goed zichtbaar, maar de kans op vertragers, uitvallers, meer doorstroom naar hbo zijn voor de hand liggend. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bekijk de mogelijkheden van ombuigen van de opleiding van de opleidingskeuze naar een opleiding die leidt tot een baan in een vitale sector - Nadenken over switchen naar tekortsectoren, eventueel dmv certificaatrouten of de route praktijkverklaring. - Uitgeven vouchers voor faciliteren terugkeer naar onderwijs na afstuderen? - Stimuleer de sectoren die het zwaar hebben, maar die waarschijnlijk over enkele jaren weer om personeel vragen. Zorg dat er dan voldoende instroom is voor nieuw personeel - Afstemming tussen hbo en mbo m.b.t. ongediplomeerde uitstroom en studiebegeleiding en ondersteuning. - Eventueel zonder arbeidsovereenkomst en BPV afronden en diploma behalen - Alternatieve examinering voor contactberoepen
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Internationale BPV is niet doorgegaan waardoor er extra druk komt te staan op stageplaatsen in NL. 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebruik hiervoor de geregistreerde bedrijven van internationalisering@home als mogelijk alternatief
Nieuwe studenten	<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt een forse daling van werkgelegenheid van BBL studenten verwacht, zeker in horeca, food, kappers, evenementen en economische beroepen. Er zal een fors en, afhankelijk van de duur van de crisis, een oplopend tekort aan stageplaatsen voor de BOL studenten ontstaan. Studenten willen op meer momenten in het jaar kunnen starten met de opleiding c.q. inschrijven 	<ul style="list-style-type: none"> - Inschrijven BBL-studenten zonder arbeidsovereenkomst, extra onderwijs met stage en mogelijkheid om zonder problemen over te stappen naar BBL met arbeidsovereenkomst. - Vervangende BBL-plaatsen/mogelijk opzet BOL-opleiding voor niveau 2/3 BBL. - Versoepel de inschrijvingsmomenten voor de studenten (de deadlines 1/10 en 1/2 versoepelen). - Schrijf studenten in op BOL en maak overstap naar BBL mogelijk wanneer de kans zich voordoet. Gemengde leerweg! - Bekijk van de mogelijkheden van het ombuigen van de opleidingskeuze naar een opleiding die leidt tot een baan in een vitale sector voorbeeld ict in de installatietechniek. - Anders inrichten onderwijsprogramma: BPV concentreren in laatste deel van de opleiding.

Triple helix	Knelpunt	Mogelijke oplossing
MBO scholen	<ul style="list-style-type: none"> - Er zullen meer jongeren overstappen van BBL naar BOL met alle bijeffecten Uitval, ongediplomeerd, overstap etc. zal een negatief effect op de rendementen hebben en dus op de bekostiging. 	<ul style="list-style-type: none"> - Inschrijven BBL studenten zonder arbeidsovereenkomst, extra onderwijs met stage en mogelijkheid om zonder problemen over te stappen naar BBL met arbeidsovereenkomst

	<p>Het uitstellen van definitieve regelgeving m.b.t. mbo-verklaring en praktijkverklaring is nu een knelpunt</p> <p>- Bundelen van initiatieven/samenwerking is een voorwaarde</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Benut programma-aanpak Jeugdwerkloosheidsvrije regio Midden Brabant. - Administratief inregelen om overstap van BBL naar BOL mogelijk te maken en eventueel t.z.t. weer om te zetten van BOL naar BBL - Verzoek indienen bij OCW om vooruitlopend op de definitieve regelgeving mbo-verklaring en de inwerkingtreding ervan, reeds eerder een mbo-verklaring te kunnen verstrekken aan ongediplomeerde uitstromers. - Formeer coronateams in de regio met school, werkgevers, SBB, RMC en participatie (aansluiten op bestaande infrastructuur) - Maak verbinding met de nieuwe VSV plannen - Praktijkverklaring inzetten (in Brabant) en dit staat voor als nog los van de invoering van de mbo-verklaring - Wanneer arbeidsmarkt verandert door o.a. 1,5 meter economie, wordt de samenwerking tussen de mbo-scholen, bedrijven, gemeenten en provincie nog belangrijker. Samen de dip opvangen, samen investeren in nieuwe opleidingen voor nieuwe beroepen. - Samenwerken met gemeenten, RMC en WSP om VSV 'ers te voorkomen, deze goed in beeld te hebben en baankansen inzichtelijk te maken zodat VSV-ers snel geplaatst kunnen worden en daarmee de mogelijkheden van praktijkleren in brede zin (leidend tot diploma, certificaat
--	--	---

		of praktijkverklaring) in te zetten.
Werkgevers	<ul style="list-style-type: none"> - Afhankelijk van de duur en hevigheid van de crisis zal passend werk voor BOL en BBL studenten die afgestudeerd zijn ook een probleem worden. Er zal bij overschot aan arbeidspotentieel een verdringing van mbo-ers door hbo-ers gaan plaatsvinden. Sommige sectoren die het nu zwaar hebben, zullen waarschijnlijk over enkele jaren weer om personeel vragen. - Bundelen van initiatieven/samenwerking is een voorwaarde 	<ul style="list-style-type: none"> - Schaf (tijdelijk) minimumloon voor BBL af waardoor studenten aantrekkelijker zijn voor bedrijfsleven in de deze moeilijke tijd. - Zorg dat jonge arbeidskrachten op alternatieve manieren aan de slag kunnen, stimuleer arbeidsmarkt met creativiteit en ondernemerschap. - Stimuleer de sectoren die het zwaar hebben, maar die waarschijnlijk over enkele jaren weer om personeel vragen. Zorg dat er dan voldoende instroom is voor nieuw personeel - Wanneer arbeidsmarkt verandert door o.a. 1,5 meter economie, wordt de samenwerking tussen de mbo-scholen, bedrijven, gemeenten en provincie nog belangrijker. Samen de dip opvangen, samen investeren in nieuwe opleidingen voor nieuwe beroepen
Overheid/regio's	<ul style="list-style-type: none"> - Kwetsbare studenten zoals entree studenten, migranten, zij-instromers, anderstaligen zullen minder kans op de arbeidsmarkt hebben, statushouders die geen opleiding hebben komen in de bijstand en de taal verslechtert. Een BOL-opleiding voor deze mensen is voor de meeste gemeenten geen optie. 	<ul style="list-style-type: none"> - schaf (tijdelijk) het minimumloon voor BBL af waardoor studenten aantrekkelijker zijn voor bedrijfsleven in de deze moeilijke tijd. - zorg dat jonge arbeidskrachten op alternatieve manieren aan de slag kunnen, stimuleer arbeidsmarkt met creativiteit en ondernemerschap. - En benut en stimuleer daarbij praktijkleren leidend tot een diploma, certificaat of praktijkverklaring

	<p>- Bundelen van initiatieven/samenwerking is een voorwaarde</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bouw de acties vanuit Perspectief Op Werk verder uit en verleng ze in de tijd - Wanneer arbeidsmarkt verandert door o.a. 1,5 meter economie, wordt de samenwerking tussen de mbo-scholen, bedrijven, gemeenten en provincie nog belangrijker. Samen de dip opvangen, samen investeren in nieuwe opleidingen voor nieuwe beroepen
--	---	---

Algemeen

1. Oplossing arrangementen BPV:

de ambitie zou moeten zijn dat iedere student met BPV zijn diploma kan behalen. Zowel vanuit OCW als vanuit werkgevers en werknemersvertegenwoordigers wordt gewaarschuwd voor diploma-inflatie. We moeten geen 'Corona-diploma's' willen. Voor de korte termijn is dan probleem opgelost, namelijk wel een diploma, maar de student staat meteen op achterstand want diploma heeft veel minder waarde omdat praktijkcomponent ontbreekt. Kijk liever naar mogelijkheden van stages op delen van de kwalificatie bij erkende leerbedrijven. Dus wat kan wel, ook bij verwante sectoren en beroepen.

2. Geen BPV voor kwetsbare doelgroepen:

Het ministerie van OCW en SZW maken zich zorgen over kwetsbare groepen die een alternatief krijgen aangeboden i.p.v. BPV terwijl andere groepen studenten wel bpv krijgen. Dit biedt tijdelijk een oplossing, maar geeft hen minder bagage mee als zij zich na diplomering op de arbeidsmarkt begeven. Zij missen immers de praktijkervaring die juist voor werkgevers toegevoegde waarde biedt.

3. BBL zonder loon:

Vooraf werknemersvertegenwoordigers zijn fel tegen deze oplossing. Veel BBL-ers zijn immers ouder dan 18 jaar en een deel van hen heeft een inkomen nodig om vaste lasten te betalen. Deze doelgroep zal zonder loon ook geen BBL-opleiding volgen. Behouden van deze groep is extra belangrijk. Bijvoorbeeld door maximaal gebruik te maken van alle financiële mogelijkheden, subsidies, etc.

3. MBO in de regio

Zoals bekend heeft de provincie het actieplan “Talent voor de kenniseconomie van morgen” uitgebracht. De provinciale staten van Noord Brabant bespreekt dit plan op 12 juni a.s.

Iedere Brabantse arbeidsmarktregio (vijf) kan op basis van een goed plan 1,6 miljoen euro ontvangen. Naast de middelen voor de arbeidsmarktregio's (totaal 8 miljoen) is er nog 8 miljoen beschikbaar. Kennispact MBO Brabant wordt expliciet genoemd in het actieplan.

In “Talent voor de kenniseconomie van morgen”, het Actieplan arbeidsmarkt 2020-2023 van de provincie Noord-Brabant wordt nadrukkelijk ingezet op een talentagenda gericht op:

- Het aantrekken van nationaal- en internationaal talent
- Het behoud van het aanwezige talent
- Het goed benutten van het Brabantse arbeidspotentieel
- Het ervoor zorgdragen dat Brabantse studenten en werknemers zich op elk moment in hun leven verder kunnen ontwikkelen.

Talent wordt gedefinieerd als: “mensen die zich op de arbeidsmarkt bevinden of die zich voorbereiden om de arbeidsmarkt te betreden. Het gaat om werkenden op alle niveaus, dus zowel om de gouden handjes als om de knappe koppen. Om de studenten in het hoger onderwijs en het beroepsonderwijs, om de bijscholers en de omscholers. Want werknemers op ieder opleidingsniveau moeten in staat worden gesteld hun kennis en vaardigheden up to date te houden en toegerust te zijn voor de transitieopgaven waar wij voor staan.”

De doelen zijn:

- Kennis voor Brabant laten werken door een Brabant-brede verbinding tussen onderwijs en bedrijfsleven (versterken van het kennisintensieve MKB en kennisinfrastructuur);
- Kennis over de Brabantse innovatiekracht inzetten om oplossingen te bedenken voor de maatschappelijke opgaven.;
- Aansluiten bij sleuteltechnologieën als fotonica en kunstmatige intelligentie;
- Investeren in een leven lang leren en ontwikkelen; de hele keten van kennis en kunde verstevigen door voldoende kwaliteit op alle opleidingsniveaus en gericht opleiden voor transitieopgaven (digitalisering);
- Beroepen van de toekomst te helpen vertalen naar toekomstbestendig onderwijsaanbod en aantrekken van nieuw te vestigen MKB;
- Innovatieve werk- en leerlocaties en proeftuinen stimuleren, verder ontwikkelen en versnellen (verbreden van lokale initiatieven van kenniscentra naar ecosystemen);
- Iedereen aan het werk: vergroten participatie (er werken meer mensen) en productiviteit (de prestatie verbeterd);
- Branden van Brabant als ‘the place to be and to learn and work’.

Maar: iedere regio richt zich nu ook op de aanpak van jeugdwerkloosheid inclusief de problematiek van het mbo omdat niet alleen jeugdwerkloosheid ongewenst is, maar omdat de mbo studenten straks voor de opstart en verdere ontwikkeling van de economie van groot belang zijn.

Met de verschillende arbeidsmarktregio's (wethouders en ambtenaren) is afgesproken, om via Pact Brabant, dit actieplan te bespreken. De regionale vertaling kan dan, eventueel met ondersteuning, door de scholen zelf plaatsvinden.

HBO verwachtingen hier ook opnemen?

WO verwachtingen hier ook opnemen?

III Best & next practices

In dit deel worden best en next practices verzameld wat betreft de preventie en aanpak van jeugdwerkloosheid, in het bijzonder uit de Brabantse arbeidsmarktregio's of op provincieniveau.

1. Best practices vanuit Midden-Brabant

a. Outreachend werken

Van Doorn e.a. (2013) concluderen dat niet de cliënten onbenaderbaar of onbereikbaar zijn, maar dat de instellingen zelf onbereikbaar zijn geworden voor de meest kwetsbare groepen door het opwerpen van onnodige drempels. Er kunnen allerlei achterliggende redenen zijn waarom jongeren dit zo ervaren. Bijvoorbeeld omdat jongeren de weg niet weten in de complexe wereld van instanties. Of omdat zij wel de juiste instantie weten te vinden, maar vervolgens afhaken op de administratieve en bureaucratische processen. Weer anderen zijn teleurgesteld na eerdere contacten en zijn het vertrouwen verloren. Ook kunnen gevoelens van schaamte en schuld, onzekerheid of een gebrek aan vaardigheden maken dat jongeren moeite hebben om hulp te vragen aan anderen (Van Doorn, e.a., 2013). Het effect van dit alles is dat een deel van de groep (kwetsbare) jongeren niet zelf in beeld weten te komen bij de juiste instanties en daardoor verstoken blijven van hulp. Niet zelden leidt dit tot een verdere toename van de problematiek, waardoor het voor de jongeren in kwestie alleen nog maar moeilijker wordt om de juiste hulp georganiseerd te krijgen. Om ook deze jongeren te bereiken is het nodig om niet te wachten totdat zij zich bij ons melden – want dat doen ze niet -, maar moeten we letterlijk naar hen toe bewegen. Outreachend werken dus.

In Midden-Brabant worden actief benaderd naar aanleiding van signalen van netwerkpartners (jongerenwerkers, andere hulp- en dienstverlenende instanties), lijstwerk dat beschikbaar komt (met name via het Inlichtingenbureau gemeenten of DUO) en bijvoorbeeld meldingen/hulpvragen van de directe omgeving van de jongere (denk aan ouders, vrienden en bekenden). De wijze waarop het Jongerenpunt het contact vervolgens tot stand probeert te brengen verschilt van geval tot geval en soms op basis van een inschatting van de te leveren inspanning/inzet afgezet tegen het verwachte resultaat.

Gerichte outreachende benadering met hulp van het Inlichtingenbureau gemeenten: Jongeren in beeld

Artikel 10f Participatiewet maakt het voor gemeenten mogelijk om jongeren zonder startkwalificatie actief te benaderen met een ondersteuningsaanbod. Om gemeenten te faciliteren in het bereiken van deze doelgroep biedt het Inlichtingenbureau gemeenten de applicatie Jongeren in Beeld. In het kort komt het erop neer dat het Inlichtingenbureau verschillende bestanden aan elkaar koppelt en op basis daarvan aan gemeenten een lijst aanlevert van jongeren van 23 tot 27 jaar die niet in het bezit zijn van een startkwalificatie, niet werken, niet op school zitten en ook geen uitkering ontvangen. Het Jongerenpunt schrijft deze jongeren eerst aan met een korte maar duidelijke brief. Wordt hier niet op gereageerd, dan vindt een huisbezoek plaats.

b. Voorlichting

Daarnaast proberen we met de doelgroep in contact te komen door het geven van voorlichting op collectieve locaties. Daar waar mogelijk en zinvol sluiten medewerkers aan bij voor de doelgroep georganiseerde evenementen en vindplaatsen, waarbij het doel is om het Jongerenpunt en de dienstverlening die het Jongerenpunt biedt onder de aandacht te brengen. Gedacht kan worden aan onderwijsinstellingen (bijvoorbeeld zoals op veel plaatsen voor het VSO/PRO al plaatsvindt), maar ook door op gezette tijden aanwezig te zijn in de 'huiskamers' van het jongerenwerk.

Communicatie = key. Maar: jongerencommunicatie is een vak apart.

- Jongeren weten niet dat er ondersteuning is, ja, ook voor hen;
- Jongeren zijn onbekend met de mogelijkheden van die ondersteuning en hoe een en ander werkt;
- Negatieve beeldvorming: veel jongeren zijn wantrouwend richting de overheid. Instanties worden als ingewikkeld, bureaucratisch en paternalistisch ervaren.
- Negatieve beeldvorming: onder sommige jongeren heerst het idee dat hulp van instanties vooral iets is voor probleemgevallen. Daar wil je niet bij horen, en al helemaal niet het risico lopen een bekende tegen het lijf te lopen.

De kernuitdaging is dan ook om te komen tot een aanpak die dit beeld kantelt. Op de doelgroep toegesneden communicatie is daar een cruciaal onderdeel van. Dat klinkt simpel, maar dat is het niet.

“Yo Tjappie, alles chill? Je hebt nog geen diploma. De meesten van jouw leeftijdsgenoten hebben een diploma in the pocket, volgen een opleiding of hebben een baan. En daarmee hebben ze money at the bank voor een telly, een scooter of een wagen. Kijk dat is pas chill, dat wil jij toch ook?”

Bovenstaande folder werd in 2017 door de gemeente Lelystad gestuurd aan jongeren die geen baan hebben en geen startkwalificatie. In een op zich sympathieke poging om de doelgroep te bereiken is voor populaire straattaal gekozen. Op de voorkant van de folder “Netnix”, bepaald geen ‘chille’ manier om te worden aangesproken. De aanhef: Yo Tjappie, alles chill? Maar volgens het straatwoordenboek betekent tjappie kneus, loser of sukkel. Het resultaat: veel jongeren die de brief hebben ontvangen voelen zich beledigd en worden hierdoor juist niet gemotiveerd om contact met de gemeente op te nemen.

Een aantal maanden daarvoor sloeg ook uitzendbureau Manpower een flater met een vacature in straattaal: “Doekoe verdienen met bagage tillen op Schiphol. Effe gymen met die koffers en daarna lekker chillen. Je kan naar fissa’s gaan, batra’s halen en die Gucci riem”.

Wat we van bovenstaande voorbeelden kunnen leren is dat jongeren over serieuze onderwerpen serieus aangesproken willen worden. Tegelijkertijd is het formele taalgebruik van instanties niet uitnodigend, schrikt jongeren af en is voor sommige jongeren niet begrijpelijk. Kortom, jongerencommunicatie luistert nauw en is een vak apart. En zeker niet iets dat je er als ‘oudere’ zomaar even bij doet. Niet voor niets zijn de meest succesvolle, op jongeren gerichte campagnes gemaakt met rechtstreekse betrokkenheid van de doelgroep zelf.

In Midden-Brabant hebben we daarom als onderdeel van de aanpak jeugdwerkloosheid een eigen ‘jongerenreclamebureau’ annex leerwerktraject opgezet: Buro Werktuig . Onder dagelijkse

begeleiding van professionele reclamemakers bedenken en ontwikkelen 4 jonge creatieven online en offline content en campagnes waarmee zij het Jongerenpunt onder de aandacht van de doelgroep brengen. Zij doen dat door het aanbieden van een gebalanceerde mix van functionele, actuele en leuke content.

- Functionele content: het bieden van informatie over het Jongerenpunt, wat jongeren kunnen verwachten als zij contact opnemen, informatie over de beschikbare dienstverlening.
- Leuke content: herkenbare (succes)verhalen van jongeren, guerilla-marketing, inzet van influencers.
- Actuele content: inspelen op nieuwsberichten, bijzondere gebeurtenissen en het onder de aandacht brengen van vacatures (in samenwerking met WSP).

Buro Werktuig is in Tilburg een belangrijke drager van het succes van de aanpak jeugdwerkloosheid gebleken. Door de continue campagne is het Jongerenpunt als 'merk' inmiddels goed ingeburgerd. Het aantal jongeren dat zelf de weg naar het Jongerenpunt weet te vinden is significant toegenomen. Veel jongeren volgen actief de social media kanalen van het Jongerenpunt. Dat is opvallend, omdat dit ook voor vrienden zichtbaar is. Dit wijst erop dat het beeld dat jongeren over het Jongerenpunt als voorziening hebben is veranderd van iets waar je niet gezien wilt worden naar iets waar je je niet voor hoeft te schamen. Sterker nog, het gebeurt inmiddels regelmatig dat jongeren elkaar attenderen ('taggen') op de berichtjes van het Jongerenpunt of elkaar doorverwijzen. Kennelijk heeft het Jongerenpunt inmiddels voldoende 'street reputation'. Een prestatie die ook door anderen niet onopgemerkt is gebleven. In 2018 won Buro Werktuig de Brabantse Communicatieprijs in de categorie Marketingcommunicatie/reclame en werd het Jongerenpunt zelfs Brabant's merk van het jaar. In datzelfde jaar waren Werktuig en het Jongerenpunt samen één van de nominaties voor de ESF-award van het Ministerie van Sociale Zaken&Werkgelegenheid.

Interessant aan het Werktuig-concept is dat het mes snijdt aan twee kanten snijdt: het Jongerenpunt is verzekerd van betaalbare communicatie die resoneert bij de doelgroep. En de werktuigers krijgen de kans om relevante werkervaring op te doen, te werken aan een eigen portfolio en daarmee hun concurrentiepositie op de arbeidsmarkt te verstevigen.

c. Biedt meerdere ingangen – en maak ze 'jongerenproof'

Om het voor jongeren zo eenvoudig mogelijk te maken zich bij het Jongerenpunt aan te melden, bieden we meerdere ingangen.

- Jongeren kunnen tijdens kantooruren binnenlopen bij het Jongerenpunt. We hebben een fysiek Jongerenpunt neergezet in het kantoor van UWV/Sociale Dienst. We hebben ervoor gezorgd dat dit er net even wat frisser uitziet en een andere 'look and feel' heeft dan onze kantoorgenoten.
- Jongeren zijn buitengewoon actief op Internet. Daarom hebben we voor het Jongerenpunt een aantrekkelijke website, Facebook- en Instagrampagina aangemaakt. Op deze pagina geven we informatie over wat het Jongerenpunt te bieden heeft en hoe we werken. Maar ook maken we het voor jongeren mogelijk om langs deze kanalen meer informatie aan te vragen of om zich aan te melden. Bijkomend voordeel van een 'digitale toegang' is dat deze ook buiten kantoor tijden voor jongeren te bereiken is.
- Daarnaast zorgen we uiteraard voor goede telefonische bereikbaarheid. Het Jongerenpunt krijgt een eigen telefoonnummer en zal ook via Whatsapp bereikbaar zijn. Interessant is dat meer

dan 75% van onze aanmeldingen via website, social media en whatsapp binnenkomen en niet via de 'reguliere kanalen'.

d. Verwijzingen door derden

Verwijzers kunnen gebruik maken van dezelfde kanalen als de jongeren. Daarnaast zorgen we voor nabijheid en makkelijke afstemming door aanwezig te zijn 'op locatie' en nemen we deel aan bestaande multidisciplinair casus overleggen.

e. Succesvolle re-integratie hoeft niet over werk te gaan – en kan toch leiden tot uitstroom naar werk!

Gemeenten zetten vaak re-integratietrajecten in om jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt 'arbeidsfit' te krijgen. Dergelijke trajecten zijn vaak kostbaar en hebben ook niet zelden een lange doorlooptijd. Meestal staat 'werk' in deze trajecten centraal. Veel aandacht wordt besteed aan sollicitatietraining, vacatures vinden, werknemersvaardigheden en dergelijke. In Midden-Brabant bieden we naast dit type trajecten, steeds vaker externe re-integratie modulair aan: alleen die interventies inzetten die daadwerkelijk nodig zijn. Dat is niet alleen goedkoper, maar houdt de jongere ook gemotiveerd. We zetten echter ook vaak ondersteuning in die ogenschijnlijk niets met arbeidsinschakeling te maken heeft. Trajecten gericht op 'wie ben ik', op 'zingeving', 'hoe kom ik wat meer gemotiveerd in het leven te staan'. Het is makkelijk om dit weg te zetten als 'soft' en niet-relevant voor het vinden van werk. Wat we echter in werkelijkheid zien is dat veel jongeren na een paar coachingsgesprekken enorm groeien in zelfredzaamheid en daarna zelf, zonder inzet van overheidsinstrumenten, de stap weten te zetten naar werk of opleiding.

IV Data over jeugdwerkloosheid en stage/leerbanen-problematiek

Vooraf: te bezien welke data op een handzame manier kunnen weergegeven en updaten, eventueel via een speciale pagina van Arbeidsmarkt in zicht (via Etil).

OMVANG PROBLEMATIEK (GEMEENTEN)

Centrum gemeente			
Gemeenten	Maart 2018	Maart 2019	Maart 2020
Aantal jongeren tussen 18 – 27 jaar	18-23 jaar peildatum 1-1-2018: 10.669 In uitkering: 434	18-23 jaar peildatum 1-1-2019: 8.990 In uitkering: 334	18-23 jaar peildatum 1-1-2020: niet bekend In uitkering: 310
Aantal jongeren die langer dan 1 jaar een bijstandsuitkering hebben			91
Aantal jongeren langer dan 1 jaar bijstandsuitkering en geplaatst op een aanbod	75* jongeren gestart op een Werk Ervarings Plaats	29*	23*
Aantal jongeren die korter dan 1 jaar een bijstandsuitkering hebben			219
Aantal jongeren korter dan 1 jaar een bijstandsuitkering en geplaatst op een aanbod			* deze aantallen hebben we niet verbijzonderd
Aantal jongeren buiten beeld (Wat is jullie definitie hiervan?)* en **	Jongeren van 18-23 jaar: 0 ; jongeren van 23-27 jaar: niet bekend (zijn buiten beeld)	Jongeren van 18-23 jaar: 0 ; jongeren van 23-27 jaar: 276 (peildatum maart 2019)	Jongeren van 18-23 jaar: 0 ; jongeren van 23-27 jaar: niet bekend
Aantal jongeren buiten beeld die vanuit de gemeente ondersteuning en begeleiding krijgen richting school of werk**	Jongeren tot 23 jaar: alle jongeren die ondersteuning nodig hebben of willen krijgen deze. Aanpak oude VSV: Resultaten regio 2017: 423 jongeren 18/23 jaar zonder startkwalificatie, onderwijs, werk of uitkering langer dan 1	Jongeren tot 23 jaar: alle jongeren die ondersteuning nodig hebben of willen krijgen deze. Aanpak oude VSV: 387 jongeren 18/23 jaar zonder startkwalificatie, onderwijs, werk of uitkering langer dan 1 jaar van school. Na	Jongeren tot 23 jaar: alle jongeren die ondersteuning nodig hebben of willen krijgen deze. Nog geen gegevens aanpak oude VSV.

	jaar van school. Na een jaar 176 op school, werk of in traject; 122 23+ of verhuisd waardoor niet zichtbaar voor RMC en 125 in beeld RMC maar willen geen traject. NB groot deel van deze jongeren is ZZPer.	een jaar 176 op school, werk of in traject; 153 23+ of verhuisd waardoor niet zichtbaar voor RMC; 97 jongeren in beeld bij RMC maar willen geen traject. NB groot deel van deze jongeren is ZZPer.	
--	--	--	--

- *Het RMC in de regio benaderd alle jongeren van 16-23 jaar zonder startkwalificatie, werk of uitkering. Dit middels brieven, social media en huisbezoeken. Hierdoor zijn alle jongeren in beeld. Jongeren die geen ondersteuning willen, worden na een periode opnieuw benaderd.
- **Het RMC zet ook in op jongeren die langer dan een jaar van school zijn (oude VSV). Jaarlijks worden alle jongeren in beeld gebracht en benaderd voor ondersteuning. Jongeren die geen ondersteuning willen worden in het jaar erna weer meegenomen.
- In de regio zijn alle gemeenten vanuit Werk en Inkomen bezig om alle jongeren tussen 23 en 27 jaar zonder startkwalificatie, werk of uitkering in beeld te brengen. Een groot deel van deze jongeren is ZZPer.

INFRASTRUCTUUR

OMVANG PROBLEMATIEK (GEMEENTEN)

Inzet ondersteunende maatregelen om jongeren toe te leiden en te plaatsen op werk						
	2018 Aantal jongeren geplaatst op aanbod	2018 Succesvolle uitstroom	2019 Aantal jongeren geplaatst op aanbod	2019 Succesvolle uitstroom	2020 Aantal jongeren geplaatst op aanbod	2020 Succesvolle uitstroom
Begeleiding en ondersteuning vanuit externe uitvoerders	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend
Leerwerkplekken	75	15 naar werk, 5 naar school en 14 nog in de uitkering met inkomsten uit werk	29 gestart, 42 WEP beëindigd,	6 van de 42 uit de uitkering naar werk, 5 naar school en 11 inkomsten uit werk naast de uitkering	23 gestart, 18 beëindigd	nog geen uitstroom bekend

OMVANG PROBLEMATIEK (GEMEENTEN)

Centrum gemeente

Gemeenten	Maart 2018	Maart 2019	Maart 2020
Aantal jongeren tussen 18 – 27 jaar	519	600	843
Aantal jongeren die langer dan 1 jaar een bijstandsuitkering hebben			402
Aantal jongeren langer dan 1 jaar bijstandsuitkering en geplaatst op een aanbod			
Aantal jongeren die korter dan 1 jaar een bijstandsuitkering hebben			441
Aantal jongeren korter dan 1 jaar een bijstandsuitkering en geplaatst op een aanbod			
Aantal jongeren buiten beeld			
Aantal jongeren buiten beeld die vanuit de gemeente ondersteuning en begeleiding krijgen richting school of werk			

INFRASTRUCTUUR

Inzet ondersteunende maatregelen om jongeren toe te leiden en te plaatsen op werk						
	2018 Aantal jongeren geplaatst op aanbod	2018 Succesvolle uitstroom	2019 Aantal jongeren geplaatst op aanbod	2019 Succesvolle uitstroom	2020 Aantal jongeren geplaatst op aanbod	2020 Succesvolle uitstroom
Begeleiding en ondersteuning vanuit externe uitvoerders	85		123		46	
Actieve bemiddeling naar werk binnen de Gemeente	78		95		16	
Betaald werk		135		215		21
Opleiding		61		85		18
Verhuisd		70		93		11
Rechtmatigheid		64		105		
27+		92		125		

PERSPECTIEF OP WERK TEN OPZICHTE VAN 2019

Sectoren met nog steeds heel veel vacatures	Sectoren met een zelfde hoeveelheid aan vacatures	Sectoren met minder vacatures	Sectoren met een enorme daling aan vacatures

PERSPECTIEF OP WERK TEN OPZICHTE VAN 2019

Sectoren met nog steeds heel veel vacatures	Sectoren met een zelfde hoeveelheid aan vacatures	Sectoren met minder vacatures	Sectoren met een enorme daling aan vacatures
Zorg en welzijn		Detailhandel	Horeca/catering
Verkopers			Uitzendbranche
Magazijnmedewerkers en vakkenvullers			Dienstverlenende beroepen
Systeemontwikkelaars/analisten			Pedagogische beroepen
			Creatieve en taalkundige beroepen

Zie ook de website *arbeidsmarktinzicht* (www.arbeidsmarktinzicht.nl) voor laatste stand van zaken voor de provincie.

OMVANG PROBLEMATIEK (GEMEENTEN)

Centrum gemeente TILBURG				
Gemeente Tilburg		Maart 2018	Maart 2019	Maart 2020
Aantal jongeren tussen 18 – 27 jaar totaal		33.295	33.754	34.644
Met bijstandsuitkering		519*	600*	843
Aantal jongeren die langer dan 1 jaar een bijstandsuitkering hebben				402
Aantal jongeren langer dan 1 jaar bijstandsuitkering en geplaatst op een aanbod				Totaal 426
Aantal jongeren die korter dan 1 jaar een bijstandsuitkering hebben				441
Aantal jongeren korter dan 1 jaar een bijstandsuitkering en geplaatst op een aanbod				Totaal 426
Aantal jongeren buiten beeld	<p>RMC Reactie op vraag 3 van de uitvraagmail: <i>Krijgen jongeren die buiten beeld zijn (geen bijstand of WW en niet ingeschreven bij een school) ondersteuning en begeleiding van de gemeente?</i> Ja alle jongeren krijgen een aanbod. Alle jongeren tot 23 jaar zijn in principe in beeld bij team Leerplicht -RMC. Jongeren met een schoolinschrijving krijgen begeleiding van school. Jongeren zonder schoolinschrijving en zonder startkwalificatie (tot 23 jaar) krijgen begeleiding van gemeente Tilburg, afdeling VEW, team LP- RMC. Jongeren zonder schoolinschrijving en met startkwalificatie krijgen begeleiding van Jongerenpunt (tot 27 jaar).</p>			

	<p>Ongeacht of ze een uitkering hebben of niet. Wel is het zo dat als jongeren een uitkering hebben dat we met W&I afstemmen wie wat doet. Dit betekent bijvoorbeeld dat RMC op verzoek van W&I onderwijsgesprekken voert als jongeren met een uitkering terug naar school willen.</p> <p>Regionaal Jongerenpunt Dit is niet aan te geven omdat deze jongeren buiten beeld zijn en dus niet geregistreerd zijn. Bestandskoppeling CBS uit 2012 (!) gaf voor Midden-Brabant een aantal van zo'n 3500 aan. Specifiek voor Tilburg is de inschatting, gebaseerd op info van het Inlichtingenbureau, dat er zo'n 500 jongeren tussen de 23 en 27 zijn zonder startkwalificatie, zonder werk, zonder scholing en zonder uitkering. Daarnaast is er de groep 23- zonder startkwalificatie. Deze is administratief in beeld bij RMC, dit wil echter niet zeggen dat deze jongeren allemaal al dienstverlening krijgt. En dan is er de groep 18-27 met startkwalificatie buiten beeld. Een grove inschatting is dat deze laatste groep rond de 750 betreft. Maar dit is niet hard te onderbouwen, juist omdat deze groep niet geregistreerd is.</p>		
Aantal jongeren buiten beeld die vanuit de het Jongerenpunt ondersteuning en begeleiding krijgen richting school of werk	JP registreert per jaar. In 2018 zijn er 730 (aan)meldingen gedaan en zijn er 366 trajecten gestart.	JP registreert per jaar. In 2019 zijn er 709 (aan)meldingen gedaan en zijn er 312 trajecten gestart	JP registreert per jaar. In 2020 zijn er in het 1 ^e kwartaal 182 (aan)meldingen gedaan en zijn er in het 1 ^e kwartaal 78 trajecten gestart.

*) gebleken is dat de registratie van jongeren via de klantregisseurs voor jongeren met een uitkering in de afgelopen jaren via een EXCELL bestand niet waterdicht is geweest. Dit levert geen goede gegevens op momenteel. Met de invoering van TiiP en de registratie via Suite is duidelijk geworden dat er 100 jongeren niet meegenomen waren in de klantregie. In 2018 en 2019 werden jongeren ook doorverwezen naar doelmatigheidsconsulenten als ze goed bemiddelbaar waren.

Er wordt gewerkt aan een beter monitoringssysteem, waarin gegevens over instroom en inzet instrumenten eenvoudiger en effectiever wordt qua monitoring ook in het kader van TiiP (Tilburg investeert in Perspectief).

INFRASTRUCTUUR Gemeente i.c. jongeren met uitkering

Inzet ondersteunende maatregelen om jongeren toe te leiden en te plaatsen op werk vanuit de Gemeente						
	2018 Aantal jongeren geplaatst op aanbod	2018 Succesvolle uitstroom	2019 Aantal jongeren geplaatst op aanbod	2019 Succesvolle uitstroom	2020 Aantal jongeren geplaatst op aanbod	2020 Succesvolle uitstroom
Begeleiding en ondersteuning vanuit externe uitvoerders					426*)	94*)
Leerwerkplekken						
Etc						

*) zie ook bijgaand EXCELL bestand

INFRASTRUCTUUR Jongerenpunt – Jongeren zonder uitkering

Inzet ondersteunende maatregelen om jongeren toe te leiden en te plaatsen op werk vanuit JP						
	2018 Aantal jongeren geplaatst op aanbod	2018 Succesvolle uitstroom	2019 Aantal jongeren geplaatst op aanbod	2019 Succesvolle uitstroom	2020 Aantal jongeren geplaatst op aanbod	2020 Succesvolle uitstroom
Begeleiding en ondersteuning vanuit externe uitvoerders	JP: NUG 161 x	132 x	165 x	87 x (68 lege cellen, nog in begeleiding)	37 x	Nvt
Leerwerkplekken	JP: NUG					
Coaching JPMB	NUG 132 x	119 x	90 x	72 x (12 lege cellen, nog in begeleiding)	38 x	Nvt
Startersbeurs	23 x	18 x	12 x	2 x (10 in begeleiding)	0 x	Nvt

PERSPECTIEF OP WERK TEN OPZICHTE VAN 2019

Reeds ingeleverd door Nathan Markus van het UWV

Sectoren met nog steeds heel veel vacatures	Sectoren met een zelfde hoeveelheid aan vacatures	Sectoren met minder vacatures	Sectoren met een enorme daling aan vacatures

Informatie Jongeren maart 2020	
Aantal jongeren onder 27 in uitkering	839
Huidige aanbod activiteiten	Aantal jongeren
LKS	137
Diamant	35
Individuele inkoop	11
Jobcoaching	48
Beschut Werk	32
Bemiddelingstraject naar (vrijwilligers-)werk	26
Inburgering	17
Overig (waaronder training, WMO etc.)	120
Totaal	426
Uitstroom jongeren	Aantal jongeren
Studie	18
Werk	21
Verhuizing	11
Opname inrichting	6
Eigen verzoek	13
Overig (overlijden, detentie, eigen verzoek)	25
Totaal	94

Data UWV

- Het totaal (alle leeftijden) aantal Brabanders in de WW is tussen 2019 en 2020 afgenomen met 5,15% terwijl het aantal jonge Brabanders (Brabant geheel) tussen 2019 en 2020 toegenomen is met 27,41%, in de centrumgemeenten is dit een toename van 35,71%. Van het totaal aantal Brabanders in de WW is 8,82% jong (3304 van 37.429).

Dit is opvallend; was er al sprake van een toename in jeugdwerkloosheid vóór de coronacrisis?

- Tussen 2018 en 2019 is de jongerenwerkloosheid in Brabant significant afgenomen, maar tussen 2019 is de jeugdwerkloosheid onder jonge Brabanders significant toegenomen. Het is natuurlijk de vraag of dit al het coronacrisis effect kan zijn, want het betreft data van maart.
- Deze data betreft alleen data van jongeren met een WW-uitkering. Het UWV heeft geen data opgestuurd van jongeren in de Bijstand, of Wajong in 2020. Dus het totaal aantal jongeren met uitkering/dat werkloos is hebben we nog niet in beeld.

- Er komt bij deze data nog een grafiek; dit brengt goed in beeld dat de jeugdwerkloosheid (waarschijnlijk) al aan het toenemen was voor de coronacrisis.

Data Gemeente Tilburg

- Het aantal jongeren in de bijstand lijkt significant te zijn toegenomen met 40,5% in vergelijking met 2019. Er is echter iets fout gegaan met de data volgens Gemeente Tilburg; dus het is de vraag of dit percentage klopt.
- Het aantal jongeren in de WW is significant toegenomen met 23,80% sinds 2019
- Er valt nog geen toename te zien in het aantal jongeren dat op aanbod wordt gezet/ dat in een reïntegratietraject komt tussen 2018 en 2019.
- De vraag is wat het totaal aantal jongeren is dat werkloos is/een uitkering heeft/ onze doelgroep is. Is dit het aantal jongeren met bijstand + WW + Wajong?
- Er zijn totaal 1259 Tilburgse jongeren met een uitkering (bijstand + WW). 426 jongeren (1/3 van het totaal) zijn op een reïntegratietraject/aanbod zijn gezet; onduidelijk hoe deze jongeren zijn ingedeeld per programma (78 via Jongerenpunt, 37 door externe uitvoerders, 38 coaching JPMB; waar is de rest van de 426 naartoe gegaan?)

Data gemeente 's-Hertogenbosch

- Het aantal jongeren met een uitkering is in vergelijking met 2019 afgenomen met 7,19%
- Het aantal jongeren in de WW is in vergelijking met 2019 toegenomen met 8,82%
- Er zijn totaal 310 jongeren die een uitkering hebben en 23 (7,4% van het totaal) jongeren geplaatst op een aanbod.
- Zijn er nog meer jongeren die op een reïntegratietraject geplaatst worden?

Eventueel UWV data vacature ontwikkeling opnemen:

<https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/images/Ontwikkeling-aantal-vacatures-tm-week17.pdf>

In het Actieplan Impact Corona van het MBO Brabant (mei 2020) wordt over de databehoeftte het volgende gezegd:

1.Data als basis voor de actie

Om gerichte acties op te zetten gaan we uit van een set van uniforme data.

We gebruiken de mogelijkheden van SBB: www.stagemarkt.nl, www.leerbanenmarkt.nl en <https://www.s-bb.nl/onderwijs/beroepspraktijkvorming/meldpunt-stagetekorten>

Doel is om deze websites optimaal te benutten met de gezamenlijke opdracht om de informatie ook actueel te houden. En gezamenlijk betekent SBB, de mbo-scholen zelf en de werkgevers (VNO-NCW). Vanuit deze samenwerking zoeken we de samenwerking met de andere werkgeversorganisaties en brancheorganisaties. We starten eventueel de werkgroep uniforme data weer op met dataspecialisten van de mbo-scholen, aangevuld met dataspecialisten van SBB.

Doel is om snel inzicht te krijgen in:

- Het aantal aanmeldingen voor het schooljaar 2020/2021 en daarmee samenhangende behoefte aan bpv plaatsen uitgesplitst naar opleiding en locatie;
- Het aantal plaatsingen op bpv plaatsen en tekort aan bpv plaatsen, uitgesplitst naar opleiding, leerjaar en locatie;
- Het aantal benodigde bpv plaatsen voor mbo studenten in het laatste studiejaar 2019/2020 en het aantal bpv plaatsen dat bedreigd is/wordt, uitgesplitst naar opleiding en locatie;
- Daarnaast maken we gebruik van data die via het provinciaal overleg worden aangereikt zoals regionale economische verkenningen van het CPB, data van de gemeenten en het UWV.

In overleg met prof. Ton Wilthagen stellen we een dataset op die per regio beschikbaar zal

Ik heb vandaag overleg gehad met Beatrijs Wijnbergen (UWV), Liesbeth Endedijk (RMC), Irene Rouwenhorst (gem Oss) en de wethouders Kees van Geffen (G40) en Ufuk Kâhya.

Onderwerp: koppeling actieplan stages en leerbanen (actieplan corona mbo Brabant) en jeugdwerkloosheid.

Afspraak onder andere dat UWV en SBB gaan kijken welke data de regio nodig heeft voor goed advies in het kader van (jeugd)werkloosheid. Nanthan Markus (ook voor Midden Brabant de contactpersoon) en een collega van SBB (bespreek ik nog met Vincent) zullen dit oppakken.

Wij hebben net onze cijfers geactualiseerd <https://www.s-bb.nl/samenwerking/sbb-helpt-u-verder/actuele-cijfers>

In het kader van jeugdwerkloosheid en cijfers heeft Gerlinde Scheper van de programmaraad per arbeidsmarktregio in kaart gebracht de doelgroepen zonder startkwalificatie in het sociaal domein. Ik heb Beatrijs al met haar in contact gebracht maar wellicht dat ook jullie geïnteresseerd zijn. Gerlinde

heeft kansrijke sectoren gedefinieerd en is bezig met klantreizen waarin loopbaanoriëntatie en breed praktijkleren ook zijn opgenomen. Wellicht een idee om te kijken of ook deze data gekoppeld kan worden.

E-mail: gscheper@samenvoordeklant.nl